

Ebeveynlerin Cinsel İletişim Becerileri ile Toplumsal Cinsiyet Adaleti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ayşen YALIN*, Erhan ALABAY**

Öz

Amaç: Bu çalışmada, 3-15 yaşları arasında çocuğu olan anne ve babaların, çocuklarıyla cinsel iletişim becerileri ile toplumsal cinsiyet adaleti kavramları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Yöntem: Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Örneklem yöntemi olarak, kartopu örnekleme kullanılan çalışmanın çalışma grubunu, İstanbul ilinde ikamet etmekte olan 3-15 yaşları arasında çocuğu bulunan 181 anne ve babalar oluşturmaktadır.

Bulgular: Çalışma sonuçlarına göre, ebeveynlerin öğrenim düzeyleri, çalışma durumları, meslekleri, sahip oldukları çocuk sayısı ve çocuklarının cinsiyetleri ile çocuklarıyla cinsel iletişim becerileri arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte aile birliktelik durumu, meslekleri, sahip oldukları çocuk sayısı ile toplumsal cinsiyet adaleti kavramları arasında anlamlı ilişki bulunduğu belirlenmiştir. Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel iletişim beceri düzeyleri ile toplumsal cinsiyet adaleti kavramları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Sonuç: Ebeveynlerin toplumsal cinsiyet adaleti kavramlarının, çocukları ile olan cinsel iletişim becerileri üzerinde yordayıcı etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ebeveyn, cinsel, iletişim, toplumsal cinsiyet, adalet

Examining the Relationship between Parents' Sexual Communication Skills and Gender Justice

Abstract

Aim: In this study, the relationship between the sexual communication skills of mothers and fathers with children between the ages of 3-15 and the concepts of gender justice was examined.

Method: The relational survey model, which is one of the quantitative research methods, was used in the study. The study group of the study, in which snowball sampling was used as the sampling method, consists of 181 mothers and fathers with children between the ages of 3-15 residing in Istanbul.

Özgün Araştırma Makalesi (Original Research Article)

Geliş / Received: 05.07.2023 & **Kabul / Accepted:** 11.12.2023

DOI: <https://doi.org/10.38079/igusabder.1323134>

* Öğr. Gör., Bahçeşehir Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Ön Lisans Programı, İstanbul, Türkiye. E-posta: yalinaysen1@gmail.com [ORCID https://orcid.org/0000-0002-9624-5293](https://orcid.org/0000-0002-9624-5293)

** Doç. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, İstanbul, Türkiye. E-posta: erhan.alabay@sbu.edu.tr [ORCID https://orcid.org/0000-0003-4025-2352](https://orcid.org/0000-0003-4025-2352)

ETİK BİLDİRİM: Çalışmanın etik kurul onayı, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 25.10.2021 tarih ve 72695 sayılı yazı ile alınmıştır.

Results: According to the results of the research, significant relationships have been found between parents' educational levels, employment statuses, occupations, number of children they have, genders of their children, and their communication skills regarding sexual topics with their children. Additionally, a significant relationship has been identified between family cohesion status, occupations, the number of children they have, and the concepts of gender equality. A positive and significant relationship was found between parents' communication skill levels regarding sexual topics with their children and the concepts of gender equality.

Conclusion: It was concluded that the gender justice concepts of the parents had a predictive effect on their sexual communication skills with their children.

Keywords: Parent, sexual, communication, gender, justice

Giriş

İletişim, insan yaşamının sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi için kullanılan en temel araçlardandır¹. Bebeğin doğumuyla birlikte ilk kurduğu ilişki anne ve babasıyla gerçekleşmektedir. Okul yaşamının başlamasıyla diğer kişiler ile yeni ilişkiler geliştirerek iletişim ağını güçlendirmektedir. Çocukluk döneminde anne – baba ve çocuk arasındaki iletişim, yaşamın ilerleyen evrelerinde diğer kişilerle kuracağı ilişkiler için zemin oluşturmaktadır². Anne babayla kurulan sağlıklı iletişim, çocuğun hem sosyal hem de duygusal gelişimi olumlu yönde etkilenmektedir³. Bu sağlıklı iletişim içerisinde, anne babaların çocukların fikirlerini rahatlıkla paylaşabilecek duygusal ortamı hazırlamaları, suçlayıcı ve yargılayıcı bir tutum içerisinde olmamaları, etkin bir şekilde çocukları dinlemeleri, kendi duygu ve düşüncelerini paylaşabilmeleri iletişim süreci adına önemli noktaları oluşturmaktadır⁴. Anne ve babalar çocukları ile iletişim kurarken, cinsel konular hakkında konuşmaktan çekinebilmektedir. Anne ve babaların bu iletişim sırasındaki tutumu, ses tonu, jest ve mimikleri çocukların cinsel konulara dair bakış açısını etkileyebilmektedir⁵. Anne ve babaların, çocukların cinsellik eğitiminde birincil rehber olması ve cinsellik adına iletişimin erken çocukluk döneminden başlayarak etkileşimli olarak ilerleyen dönemlerde de devam etmesi Amerika Birleşik Devletleri Cinsellik Bilgi ve Eğitim Konseyi tarafından da önerilmektedir⁶.

Cinsellik, anne karnında başlayıp yaşamın son bulduğu ana kadar devam eden, biyolojik, psikolojik ve kültürel boyutlara sahip olan, bireylerin kişilikleri, davranışları, duyguları, tutumları, değerleri, fiziksel yapıları ve içinde yaşamakta olduğu toplumun özellikleri tarafından şekillenen bir kavramdır⁶⁻⁸. Özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklar, dünyayı keşfetme duygusu içerisinde meraklarını gidermek amacıyla birçok farklı sorular sorabilmektedirler. Dünyayı anlamlandırırken kendi ve başkasının bedeni hakkında sorular sorabilmektedirler. Cinsel konular hakkında kurulan iletişim sırasında anne ve babaların ses tonlarının çok yüksek ya da çok düşük olması, abartılı mimikler kullanılması, göz kontağı kurmaktan kaçınılması, abartılı el ve kol hareketlerinde bulunulması, sorulan sorular sebebiyle tedirgin olunarak kaçamak cevaplar

verilmesi, konunun kapatılması ya da yöneltile sorudan ötürü çocuğa kızılması durumlarında çocuklar soru sormanın, merak etmenin yanlış bir davranış olduğunu düşünebilmekte, cinsel konuları düşünmemesi ve merak etmemesi gerektiği fikrine sahip olabilmektedirler. Bu durumda, hem çocuğun cinsel gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmekte hem de anne/baba - çocuk arasındaki güvene dayalı ilişkiyi ve iletişimi zedeleyebilmektedir⁹. Bu nedenle anne ve babaların cinsel konular hakkında iletişim becerilerinin güçlendirilmesinin anne/baba-çocuk etkileşimini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Çocuklar, cinsel gelişimle ilgili kavramları bazen belirli bir sıra ile bazen de eş zamanlı olarak edinebilmektedirler. Bu kavramlardan biri de “toplumsal cinsiyet” tir. Cinsiyet kavramı, erkek ya da kadın olmanın biyolojik boyutunu belirtirken; toplumsal cinsiyet, kadın ya da erkek olmaya toplumun yüklediği anlamı ifade etmektedir¹⁰. Toplumsal açıdan kadın ve erkeğe yönelik atfedilen cinsiyet özelliklerine bakıldığında, daha dışa dönük ve aktif rollerin erkeklere; daha hassas, içe dönük ve kırılgan rollerin kadınlara yakıştırıldığı görülmektedir. Erkekler, güçlü, sert, rasyonel, bağımsız, girişken olarak tanımlanırken; kadınlar kırılgan, yumuşak, duygu odaklı olarak tanımlanmaktadır^{11,12}. Toplum tarafından kadın evin iç işleyişinden (temizlik, yemek yapımı, bakım verme vb.) sorumlu tutulurken; erkek iş hayatından ve evin maddi geçiminden sorumlu birey olarak görülmektedir¹³⁻¹⁵.

Toplumsal tutum ve davranışlar nesiller arasında aktararak bir sonraki neslin tutumlarını etkileyebilmektedir¹⁶. Özellikle kişiliğin yapı taşlarının olduğu erken çocukluk döneminde, cinsiyetler arası toplumsal hak ve özgürlüklerin eşit olmadığı inancını taşıyan ebeveynlere sahip olan çocukların da ebeveynlerine benzer tutuma sahip olabileceği düşünülmektedir. Çocukların en yakın temas ettiği kişilerin ebeveynleri olması sebebiyle, anne ve babaların toplumsal cinsiyet adaleti algılarının çocukların toplumsal cinsiyet adaleti, toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının şekillenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir¹⁷. Buradan yola çıkarak bu çalışma, 3-15 yaş arasında çocuğu olan anne ve babaların çocuklarıyla cinsel iletişim becerileri ile toplumsal cinsiyet adaleti düzeyleri arasında ilişki olup olmadığının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Nicel çalışmalarda elde edilen veriler sayısal olarak ölçülebilir şekilde ifade edilmekte ve ölçülebilmektedir¹⁸. İki veya daha çok değişken arasındaki değişimi, değişimin yönünü ve gücünü belirlemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmaktadır¹⁹.

Çalışmanın evreni İstanbul il merkezinde bulunan 3-15 yaş arası çocuğu veya çocukları bulunan ebeveynlerdir. Ebeveynlerin cinsel iletişim becerileri ile toplumsal cinsiyet adaleti kavramı arasındaki ilişkiyi incelemek için G-Power programı ile çalışma grubu sayısı tespit edilmiştir. Bu program aracılığıyla I. Tip hata miktarı 0,05; testin gücü 0,80 iken iki ortalama arasında anlamlı

bir fark bulabilmek için çalışma grubu sayısı aralığı minimum 140 olduğu belirlenmiştir. Veriler kartopu örnekleme yöntemi ile gönüllü olarak katılan 181 ebeveyne ulaşılmıştır. Çalışma grubu ile ilgili veriler Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Örneklemin sosyodemografik özellikleri

	Ort.	Ss.
Yaş (yıl)	38,53	6,39
Cinsiyet	n	%
Kadın	150	82,9
Erkek	31	17,1
Öğrenim Durumu		
Lise ve altı	41	22,7
Üniversite ve üzeri	140	77,3
Meslek		
Memur	59	32,6
Özel Sektör	65	35,9
Serbest Meslek	14	7,7
Çalışmıyorum	43	23,8
Birliktelik Durumu		
Anne-baba birlikte yaşıyor	159	87,8
Anne-baba ayrı yaşıyor	17	9,4
Anne-baba en az birisi vefat etmiş	5	2,8
Algılanan Gelir Durumu		
Düşük	12	6,6
Orta	146	80,7
Yüksek	23	12,7
Çocuğunuzun/Çocuklarınızın Cinsiyeti		
Sadece kız çocuğum/çocuklarım var	65	35,9
Sadece oğlan çocuğum/çocuklarım var	66	36,5
Hem kız hem oğlan çocuğum var	50	27,6
Çocuk Sayısı		
1 çocuk	92	50,8
2 çocuk	74	40,9
3 ve üzeri çocuk	15	8,3

Çalışmanın katılımcıları olan 181 ebeveynin yaş aralığı 24-59 olup, yaş ortalaması 38,3 yıl ve standart sapması 6,39 olarak hesaplanmıştır. Ebeveynlerin 150'si (%82,9) kadın ve 31'i (%17,1) erkektir. Öğrenim durumları incelendiğinde ebeveynlerin 41'i (%22,7) lise ve altı, 140'i (%77,3) üniversite mezunu ve üzeridir. Meslek dağılımlarına göre, 59'u (%32,6) memur, 65'i (%35,9) özel sektör, 14'ü (%7,7) serbest meslek ve 43'ü (%23,8) çalışmamaktadır. Ebeveynlerin çoğunluğunun aile birlikteliği durumu açısından anne ve babanın birlikte olduğu aileye sahip olduğu (n=159, %87,8) ve algılanan gelir düzeyinde orta gelire (n=146, %80,7) ait olduklarını düşündükleri görülmektedir. Ebeveynlerin 65'inin (%35,9) sadece kız çocuğu/ları, 66'sının (%36,5) oğlan çocuğu/ları ve 50'sinin (%27,6) hem kız hem oğlan çocuğa sahip olduğu görülmektedir. Çocuk sayısı açısından 92'sinin (%50,8) bir çocuğu, 74'ünün (%40,9) iki çocuğu ve 15'inin (%8,3) üç ve daha fazla çocuğu olduğu bulunmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, ebeveynlere ilişkin bilgileri içeren “*Demografik Bilgi Formu*” ile ebeveynlerin cinsel iletişim beceri düzeylerini belirlemek üzere “*Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Becerileri Ölçeği (ECİÖ)*” ve ebeveynlerin toplumsal cinsiyet adaleti düzeylerini belirlemek için ise “*Toplumsal Cinsiyet Adaleti Ölçeği (TCAÖ)*” kullanılmıştır.

Demografik Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen “*Demografik Bilgi Formu*”, ebeveynlerin; cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, aile birlikteliği, çalışma durumu, meslek, algılanan gelir düzeyi, toplam çocuk sayısı ve çocukların cinsiyetlerine ilişkin bilgileri toplamak amacıyla oluşturulmuştur.

Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Ölçeği (ECİÖ)

Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Ölçeği Artan, Ceylan ve Adıbatmaz Kurnaz²¹ tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 23 maddeden oluşmakta olup, 4'lü likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçek dört alt boyuta sahiptir. Bunlar: içerik, beden dili, süreci yönetme ve kaygı boyutlarıdır. 1 – 7 maddeler arası içerik alt boyutunu, 8 – 12. maddeler arası beden dili alt boyutunu, 13 – 19. maddeler arası beden dili alt boyutunu oluşturmakta olup ters madde bulunmamaktadır. 20 – 23. maddeler arası kaygı alt boyutunu oluşturmakta olup maddeler ters olarak puanlanmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Adaleti Ölçeği (TCAÖ)

Toplumsal Cinsiyet Adaleti Ölçeği, Akın ve Fırat²⁰ tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 16 maddeden oluşmakta olup, 5'li likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçekte 1 “kesinlikle katılmıyorum”, 2 “katılmıyorum”, 3 “kararsızım”, 4 “katılıyorum” ve 5 “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade edilmektedir. Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği'nin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %35,33'ünü açıklayan, öz-değeri 5,65 olan tek boyutlu ve 16 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .41 ile .75 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç

tutarlık güvenilirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .36 ile .64 arasında sıralanmaktadır. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır.

Veri Toplama Süreci

Pandemi nedeniyle İstanbul il merkezinde bulunan 3- 15 yaş arasında çocuğu/çocukları olan anne ve babalara gönüllü katılım onam formu ve veri toplama araçları dijital ortamda Google Anket üzerinden ebeveynlere ulaştırılmıştır. Dijital ortamda toplanan veriler kontrol edilmiş eksik doldurulan veriler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Çalışmanın etik kurul onayı, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 09.04.2021 tarih ve 13/11 sayılı yazı ile alınmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi SPSS v22 programı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin normal dağılımı için çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Tablo 2'de verilerin normallik analiz sonuçları görülmektedir.

Tablo 2. Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Becerileri Ölçeği (ECİÖ) ve Toplumsal Cinsiyet Adaleti Ölçeği (TCAÖ) normallik analizi değerleri (n=181)

	Min.	Maks.	Ort.	Ss	Skewness	Kurtosis	Kolmogorov Smirnov	p
Toplam ECİÖ	68	92	84,36	4,87	-0,96	,34	0,12	0,000
İçerik	24,0	28,0	27,33	0,95	-1,33	1,06	0,35	0,000
Beden Dili	12,0	20,0	18,53	1,85	-1,28	1,12	0,25	0,000
Süreci Yönetme	21,0	28,0	26,28	1,91	-1,02	,16	0,20	0,000
Kaygı	6,0	16,0	12,23	1,91	-0,44	-,06	0,18	0,000
Toplam TCAÖ	55	80	74,17	5,98	-1,23	,80	0,18	0,000

Tablo 2'de görülen değerlerin -1.5 ile +1.5 arasında olduğu görüldüğünden ve histogram ile beklenen olasılık grafiklerinin normal dağılıma yakın olmasından ötürü veri setinin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Sürekli değişkenler arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için Pearson Korelasyon analizi, sürekli verilerden ikili grupların karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t-testi, üç veya daha fazla grubun karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Becerileri Ölçeği (ECİÖ) puan ortalamalarının Toplumsal Cinsiyet Adaleti Ölçeği

(TCAÖ) tarafından yordanıp yordanmadığını sınamak amacıyla regresyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular

Çalışmaya gönüllü olarak katılan ebeveynlerin cinsiyet değişkeni ile ECİÖ toplam puanı ve İçerik, Kaygı, Süreci Yönetme, Beden Dili alt boyutları ile TCAÖ toplam puanı arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Ebeveynlerin cinsiyetine göre TCAÖ, ECİÖ ve alt boyutları puan ortalamalarının farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Kadın (n = 150)		Erkek (n = 31)		t	p
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.		
Toplam ECİÖ	84,6	4,90	83,4	4,68	1,19	0,236
İçerik	27,3	0,96	27,2	0,92	0,65	0,520
Beden Dili	18,6	1,85	18,4	1,89	0,47	0,637
Süreci Yönetme	26,3	1,94	26,1	1,77	0,69	0,489
Kaygı	12,3	1,90	11,7	1,93	1,56	0,121
Toplam TCAÖ	74,5	5,96	72,4	5,87	1,83	0,069

Tablo 3'de görüldüğü gibi yapılan bağımsız örneklem t-testi analizi sonucuna göre kadın ve erkek ebeveynlerin Toplam ECİÖ, İçerik, Beden Dili, Süreci Yönetme ve Kaygı alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Ayrıca, ebeveynlerin cinsiyetlerine göre Toplam TCAÖ puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır. Ebeveynlerin, öğrenim durumlarına göre toplam TCAÖ, Toplam ECİÖ ve alt boyutları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4. Öğrenim durumuna göre TCAÖ, ECİÖ ve alt boyutları puan ortalamalarının farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Lise ve altı (n = 41)		Üniversite ve Üzeri (n =140)			
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss	t	p
Toplam ECİÖ	82,6	5,71	84,9	4.49	-2,67	0,008
İçerik	27,2	1,01	27,4	0.93	-1,01	0,316
Beden Dili	18,3	2,03	18,6	1.80	-0,93	0,351
Süreci Yönetme	25,6	2,33	26,5	1.73	-2,70	0,008
Kaygı	11,5	2,06	12,4	1.82	-2,68	0,008
Toplam TCAÖ	72,2	6,45	74,7	5.74	-2,43	0,016

İstatistiksel olarak anlamlılık değeri $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Öğrenim durumuna göre ebeveynlerin Toplam ECİÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Öğrenim durumu üniversite ve üzeri olan katılımcıların puan ortalamaları, lise ve altı olanların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Süreci yönetme alt boyut puan ortalamalarına bakıldığında öğrenim durumu üniversite ve üzeri olan ebeveynlerin puan ortalamaları, lise ve altı öğrenim durumuna sahip olan ebeveynlerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Kaygı alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma görülmektedir. Öğrenim durumu üniversite ve üzeri olan katılımcıların puan ortalamalarının lise ve altı olanların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Toplam TCAÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma görülmektedir. Öğrenim durumu üniversite ve üzeri olan ebeveynlerin puan ortalamalarının lise ve altı olanların puan ortalamalarından anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim durumuna göre İçerik ve Beden Dili alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Aile birliktelik durumlarına göre toplam TCAÖ, toplam ECİÖ ve alt boyutları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi amacıyla bağımsız örneklem t-testi analiz sonuçları Tablo 5 'te yer almaktadır.

Tablo 5. Aile Birliktelik durumuna göre TCAÖ, ECIÖ ve alt boyutları puan ortalamalarının farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Birlikte (n = 159)		Ayrı (n =17)		t	p
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.		
Toplam ECIÖ	84,3	4,87	84,9	4,92	-0,50	0,620
İçerik	27,3	0,97	27,4	0,87	-0,45	0,654
Beden Dili	18,6	1,85	18,3	1,86	0,58	0,566
Süreci Yönetme	26,2	1,92	26,4	2,06	-0,23	0,817
Kaygı	12,3	1,92	12,8	1,67	-1,38	0,171
Toplam TCAÖ	73,7	5,97	78,8	1,79	-3,47	0,001

İstatistiksel olarak anlamlılık değeri $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Yapılan t-testi analizi sonucunda, aile birliktelik durumuna göre ebeveynlerin Toplam TCAÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Anne ve babanın ayrı olduğu ailelerin puan ortalamalarının birlikte olanların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Birliktelik durumuna göre ebeveynlerin Toplam ECIÖ, İçerik, Beden Dili, Süreci Yönetme ve Kaygı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Ebeveynlerin çalışma durumları ve meslek gruplarına göre toplam TCAÖ, toplam ECIÖ ve alt boyutları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 6’da görülmektedir.

Tablo 6. Çalışma durumuna göre TCAÖ, ECIÖ ve alt boyutları puan ortalamalarının farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

Değişkenler	Çalışma	n	Ort.	Ss	F	P	η^2	Fark
Toplam ECIÖ	Memur	59	85,1	4,64	2,60	0,054	0,04	-
	Özel sektör	65	85,0	4,33				
	Serbest çalışma	14	83,4	6,16				
	Çalışmıyor	43	82,8	5,22				
İçerik	Memur ^a	59	27,5	0,80	3,46	0,018	0,06	a>b
	Özel sektör ^b	65	27,4	0,80				
	Serbest çalışma ^c	14	26,7	1,27				
	Çalışmıyor ^d	43	27,2	1,13				

Beden Dili	Memur	59	18,8	1,71	0,61	0,609	0,01	-
	Özel sektör	65	18,5	1,93				
	Serbest çalışma	14	18,4	2,27				
	Çalışmıyor	43	18,3	1,80				
Süreci Yönetme	Memur	59	26,3	1,85	1,52	0,211	0,03	-
	Özel sektör	65	26,6	1,79				
	Serbest çalışma	14	25,6	2,21				
	Çalışmıyor	43	25,9	2,04				
Kaygı	Memur^a	59	12,4	1,91	3,77	0,012	0,06	a,b>d
	Özel sektör^b	65	12,5	1,52				
	Serbest çalışma^c	14	12,6	1,98				
	Çalışmıyor^d	43	11,4	2,22				
Toplam TCAÖ	Memur^a	59	74,7	5,77	3,44	0,018	0,06	b>d
	Özel sektör^b	65	75,2	4,76				
	Serbest çalışma^c	14	74,4	8,16				
	Çalışmıyor^d	43	71,7	6,62				

İstatistiksel olarak anlamlılık değeri $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Ebeveynlerin çalışma durumuna göre ECİÖ İçerik alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan çoklu karşılaştırma Scheffe testi sonucunda, memur olarak çalışan katılımcıların puan ortalamalarının özel sektörde çalışanların puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışma durumuna göre ebeveynlerin ECİÖ Kaygı alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Memur olarak çalışan ve özel sektörde çalışan ebeveynlerin puan ortalamaları, çalışmayan ebeveynlerin puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Ebeveynlerin toplam TCAÖ puan ortalamaları arasında da anlamlı farklılaşmaya rastanılmıştır. Özel sektörde çalışanların puan ortalamaları çalışmayanların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Ebeveynlerin çocuk sayılarına göre toplam TCAÖ, toplam ECİÖ ve alt boyutları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7. Çocuk sayısına göre TCAÖ, ECİÖ ve alt boyutları puan ortalamalarının farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

Değişkenler	Çocuk Sayısı	n	Ort.	Ss	F	P	η^2	Fark
Toplam ECİÖ	1 çocuk ^a	92	84,6	5,04	4,28	0,015	0,05	a,b>c
	2 çocuk ^b	74	84,8	4,44				
	3 ve üzeri çocuk ^c	15	80,9	4,77				
İçerik	1 çocuk ^a	92	27,4	0,86	7,20	0,001	0,07	a,b>c
	2 çocuk ^b	74	27,4	0,83				
	3 ve üzeri çocuk ^c	15	26,5	1,51				
Beden Dili	1 çocuk ^a	92	18,6	1,95	4,56	0,012	0,05	a,b>c
	2 çocuk ^b	74	18,7	1,55				
	3 ve üzeri çocuk ^c	15	17,2	2,15				
Süreci Yönetme	1 çocuk	92	26,3	2,01	1,05	0,353	0,01	-
	2 çocuk	74	26,4	1,80				
	3 ve üzeri çocuk	15	25,6	1,84				
Kaygı	1 çocuk	92	12,3	1,93	0,71	0,494	0,01	-
	2 çocuk	74	12,3	1,90				
	3 ve üzeri çocuk	15	11,7	1,88				
Toplam TCAÖ	1 çocuk ^a	92	74,7	6,05	7,21	0,001	0,07	a,b>c
	2 çocuk ^b	74	74,6	5,39				
	3 ve üzeri çocuk ^c	15	68,7	6,05				

İstatistiksel olarak anlamlılık değeri $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Ebeveynlerin sahip olduğu çocuk sayısına göre ebeveynlerin Toplam ECİÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma görülmüştür. Yapılan Scheffe testi sonucunda, 1 çocuğu ve 2 çocuğu olan ebeveynlerin puan ortalaması, 3 ve üzeri çocuğu olanların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ebeveynlerin İçerik alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma belirlenmiş olup, 1 çocuğu ve 2 çocuğu olanların puan ortalamasının, 3 ve üzeri çocuğu olanların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ebeveynlerin Beden Dili boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmaya rastlanmıştır. 1 çocuğu ve 2 çocuğu olan ebeveynlerin puan ortalaması, 3 ve üzeri çocuğu olanların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksek görülmektedir. Ebeveynlerin Toplam TCAÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma bulunmaktadır. 1 çocuğu ve 2 çocuğu olan katılımcıların puan ortalaması, 3 ve üzeri çocuğu olanların puan ortalamasından anlamlı olarak

daha yüksektir. Ebeveynlerin çocuklarının cinsiyetlerine göre toplam TCAÖ, toplam ECIÖ ve alt boyutları arasında yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8'de görülmektedir.

Tablo 8. Çocuk cinsiyetine göre TCAÖ, ECIÖ ve alt boyutları puan ortalamalarının farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	n	Ort.	Ss	F	P	η^2	Fark
Toplam ECIÖ	Kız	65	85,3	4,77	2,82	0,062	0,03	-
	Erkek	66	84,4	4,65				
	Kız ve erkek	50	83,1	5,10				
İçerik	Kız	65	27,4	0,91	1,09	0,339	0,01	-
	Erkek	66	27,4	0,84				
	Kız ve erkek	50	27,2	1,11				
Beden Dili	Kız	65	18,8	1,82	2,20	0,114	0,02	-
	Erkek	66	18,6	1,82				
	Kız ve erkek	50	18,1	1,89				
Süreci Yönetme	Kız	65	26,5	1,84	0,62	0,538	0,01	-
	Erkek	66	26,3	1,88				
	Kız ve erkek	50	26,1	2,06				
Kaygı	Kız ^a	65	12,7	1,87	3,11	0,047	0,03	a>c
	Erkek ^b	66	12,1	1,96				
	Kız ve erkek ^c	50	11,8	1,81				
Toplam TCAÖ	Kız	65	75,4	5,20	2,92	0,056	0,03	-
	Erkek	66	74,0	6,11				
	Kız ve erkek	50	72,8	6,52				

Çocukların cinsiyetine göre ebeveynlerin Kaygı alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan çoklu karşılaştırma LSD testi sonucunda, sadece kız çocuğu/ları olan katılımcıların puan ortalaması kız ve oğlan çocuğu/ları olanların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Toplam ECIÖ, İçerik, Beden Dili, Süreci Yönetme ve Toplam TCAÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Toplam ECIÖ ve Toplam TCAÖ arasında ilişkinin anlamlılığı, yönü ve derecesini belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiş olup, analiz sonuçları Tablo 9'da belirtilmiştir.

Tablo 9. Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Becerileri Ölçeği (ECİÖ) ve alt boyutları ile yaş ve Toplumsal Cinsiyet Adaleti Ölçeği (TCAÖ) puan ortalamaları arasındaki ilişkiye dair Pearson Korelasyon analizi sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7
1. Yaş	-						
2. Toplam ECİÖ	0,130	-					
3. İçerik	0,096	0,658**	-				
4. Beden Dili	0,131	0,759**	0,433**	-			
5. Süreci Yönetme	0,110	0,814**	0,464**	0,518**	-		
6. Kaygı	0,048	0,672**	0,297**	0,231**	0,342**	-	
7. Toplam TCAÖ	-0,062	0,376**	0,304**	0,248**	0,229**	0,336**	-

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

Yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre Toplam TCAÖ ile Toplam ECİÖ, İçerik, Beden Dili, Süreci Yönetme ve Kaygı alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaş ile Toplam ECİÖ ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Becerileri Ölçeği (ECİÖ) puan ortalamalarının Toplumsal Cinsiyet Adaleti Ölçeği (TCAÖ) tarafından yordanıp yordanmadığını belirlemek amacıyla regresyon analizi yapılmıştır. Tablo 10'da Çoklu Regresyon analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 10. Toplam ECİÖ yordayıcısı olarak Toplam TCAÖ'ye ilişkin Çoklu Regresyon analizi sonuçları

Değişkenler	B	SH	β	t	P	95% CI
(Sabit)	61,71	4,10	0,00	14,72	<0,001	[53,43; 69,98]
Toplam TCAÖ	0,31	0,06	0,38	5,42	<0,001	[0,19; 0,42]

Yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda Toplam TCAÖ bağımlı değişken olan Toplam ECİÖ'nün yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Bağımlı değişken olan Toplam ECİÖ'deki değişimin %14'ü modeldeki Toplam TCAÖ tarafından açıklanmaktadır ($F(1,179)=29,39$; $p < 0,001$; $R^2=0,4$).

Tartışma

3-15 yaşları arasında çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel iletişim becerileri ile toplumsal cinsiyet adaleti kavramları arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırma sonucunda, ebeveynlerin öğrenim düzeylerinin, aile birliktelik durumlarının, çalışma durumlarının, sahip oldukları çocuk sayısının, çocuklarının cinsiyetlerinin, çocuklarıyla olan cinsel iletişim becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte ebeveynlerin aile birliktelik durumu, meslekleri, sahip oldukları çocuk sayısı ile toplumsal cinsiyet adaleti düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu belirlenmiştir.

Ebeveynler öğrenim düzeylerine göre, lise ve altı öğrenim düzeyine sahip olanlar ile üniversite ve üzeri öğrenim düzeyine sahip olanlar olarak sınıflandırılmıştır. Üniversite ve üzeri öğrenim düzeyine sahip olan ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel iletişim becerilerinin lise ve altı öğrenim düzeyine sahip olan ebeveynlere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu anlamlı farklılaşmanın süreci yönetme becerisi ve kaygı alt boyutlarında olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda üniversite ve üzeri öğrenim düzeyine sahip olan ebeveynlerin toplumsal cinsiyet adaleti düzeylerinin lise ve altı öğrenim düzeyine sahip olan ebeveynlere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmada, ebeveynlerin öğrenim düzeyi arttıkça hem çocuklarıyla olan cinsel iletişim beceri düzeylerinin hem de toplumsal cinsiyet adaleti düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Opara ve diğerleri²² tarafından gerçekleştirilen araştırmada sonucunda, kadınların öğrenim düzeyleri ile cinsel eğitim hakkında bilgi düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Ergin ve diğerleri²³ tarafından yapılan çalışmada, anne öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan üniversite öğrencilerinin daha eşitlikçi bir toplumsal cinsiyet düşüncesine sahip oldukları bulunmuştur. Gui²⁴ tarafından 404 yetişkin bireyin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada, yüksek öğrenim düzeyine sahip olan kadınların toplumsal cinsiyet rollerine bakış açılarının erkeklere göre daha eşitlikçi olduğu görülmüştür. Leaper ve Valin²⁵ tarafından, farklı kültürlere sahip olan ebeveynlerin (Meksika ve Amerika) toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bakış açılarının incelendiği çalışmada, her iki uyuğa ait ebeveyn grubunda da öğrenim düzeyi yükseldikçe toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Işık²⁶ tarafından yapılan bir diğer çalışmada, üniversite ve yüksek lisans mezunu bireylerin daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları görülmüştür. Gökçay²⁷ tarafından 15-49 yaş aralığında bulunan 350 kadın katılımcının katılımıyla yapılan çalışmada, katılımcıların öğrenim düzeyleri arttıkça toplumsal cinsiyet tutumlarının eşitlikçi yönde arttığı görülmüştür. Benzer bir şekilde, Aydın ve diğerleri²⁸ tarafından üniversitede öğrenim gören öğrenciler ile gerçekleştirilen araştırmada sınıf düzeyi arttıkça eşitlikçi toplumsal cinsiyet rol algısının arttığı bulunmuştur. Altuntaş ve Altunova²⁹ tarafından yapılan çalışmada, öğrenim düzeyi ile eşitliğe dayalı toplumsal cinsiyet eşitliği algısı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Benzer bir çalışmada da üniversite mezunu olan ebeveynlerin lise ve ortaokul mezunu olanlara göre daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları sonucuna

ulaşmıştır³⁰. Ebeveynlerin öğrenim düzeyi arttıkça bilinç düzeyinin de arttığı ve çocuklarıyla cinsellik hakkında iletişim kurarken daha duyarlı yaklaşım gösterdikleri düşünülmektedir. Bununla birlikte kadınların öğrenim düzeyi yükseldikçe iş yaşamında aktif rol oynama olasılıklarının yükseldiği göz önünde bulundurulduğunda hem kadınların hem erkeklerin ev içi ve dışı sorumlulukları bölüşmesiyle birlikte toplumsal adalet algı düzeylerinin de yükseldiği yorumu yapılabilir.

Araştırmanın bir diğer sonucunda, anne ve babanın ayrı olduğu ebeveynlerin toplumsal cinsiyet adaleti algılarının birlikte yaşayan ebeveynlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun, öğrenim düzeyi ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Çünkü aktif olarak çalışma yaşamının içinde bulunmasa dahi yüksek öğrenim düzeyine sahip olan kadınların kendilerini daha bağımsız bireyler olarak algıladıkları ve daha kolay boşanma kararı alabildikleri görülmüştür³¹. Kreager ve diğerleri³² tarafından yapılan çalışmada, öğrenim ve gelir düzeyi yüksek olan kadınların olumsuz giden evliliklerini daha kolay sonlandırabildikleri tespit edilmiştir. Yüksek öğrenim düzeyi ve öğrenim ile gelen yoğun bilgi ve beceri gerektiren mesleğe sahip olmak gibi faktörler kadınların aile içerisindeki rollerini güçlendirerek toplumsal cinsiyet eşitliği algısını destekleyeceği düşünülmektedir. Aile birliktelik durumları ile ebeveynlerin cinsel iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Ebeveynlerin çalışma durumları ve çalıştıkları sektörlerle göre hem çocuklarıyla olan cinsel iletişim becerileri hem de toplumsal cinsiyet adaleti düzeyleri arasında anlamlı farklılaşma bulunmuştur. Kamu sektöründe çalışan ebeveynlerin, çocuklarıyla cinsel iletişim becerilerinde içerik bilgisi ve duydukları kaygı düzeyinin, özel sektörde çalışan ve çalışmayan ebeveynlerden anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu sonucunda, kamu kurumlarında çalışmakta olan kişilerin çocukluk çağı cinsel gelişim ve eğitime dair eğitimlere katılmakta daha avantajlı durumda oldukları sonucu çıkarılabilir. Ayrıca içerik bilgi ile birlikte kaygı düzeylerinde de anlamlı artışın görülmesinin, cinsel eğitime dair farkındalıklarının artması ile olumsuz bir iletişim kurmaktan çekinmelerinin sonucu olduğu düşünülebilir.

Bulgulardan bir diğeri, 1 ve 2 çocuğu olan ebeveynlerin 3 ve üzeri çocuğa sahip olan ebeveynlerden, çocuklarıyla olan cinsel iletişim becerilerinin ve toplumsal cinsiyet adaleti düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucudur. Çocuk sayısı arttıkça hem ebeveynlerin cinsel iletişim becerileri hem de toplumsal cinsiyet adaleti düzeyleri azalmaktadır. Bu sonucun aksine, Endendijk ve diğerleri³³ tarafından yürütülen çalışmada, bir çocuğa sahip olunan aile yapılarının daha az eşitlikçi toplumsal cinsiyet rollerine sahip olduğu, karşı cinsten kardeşi olan çocukların toplumsal cinsiyet rollerine dair daha eşitlikçi bir algısını olduğu görülmüştür. Araştırmanın bir diğer önemli sonucu, sadece kız çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel iletişim becerilerinde duydukları kaygı düzeyinin, hem kız hem oğlan çocuğu olan ebeveynlerden anlamlı derecede yüksek olduğudur. Alanyazın incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarıyla cinsellik hakkında sohbet ederken kendilerini bilgi bakımından yetersiz, heyecanlı, gergin ve endişeli

olarak gördükleri bulunmuştur³⁴⁻³⁶. Benzer şekilde, Eroğlu ve Gölbaşı³⁷ tarafından yapılan araştırmada, anne babaların çocuklarına cinsel eğitim vermek için kendilerini ehliyesiz olarak nitelendirdikleri görülmüştür. Baysan³⁸ tarafından 3-6 yaş arasında çocuğa sahip olan ebeveynlerin cinsel gelişim ve eğitim hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumlarının incelenmesinin amaçlandığı çalışmada, ebeveynlerin çocuklarının cinsellik hakkındaki sorularına cevap verirken güçlük çektikleri ve çocuğun cinsiyetine göre farklılaşarak sorulara cevap verilmesi gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Anne ve babaların hem cinsellik hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları hem de cinselliğin toplumsal bir tabu olarak görülmesi sebepleriyle kendilerini kaygılı hissettikleri düşünülmektedir. Sınırlı sayıda çalışmada anne babaların çocuklarıyla cinsel konular hakkında iletişim kurarken kendilerini huzurlu hissettikleri görülmektedir. Ballard³⁹ tarafından anne ve babaların okul öncesi dönemde bulunan çocuklarıyla cinsel konular hakkında iletişim kurarken tutumlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışma sonucunda, ebeveynlerin konu hakkında konuşurken kendilerini donanımlı hissettikleri ve bu sebeple endişe duymadıkları bulunmuştur. Ceylan ve Çetin⁴⁰ tarafından gerçekleştirilen okul öncesi dönemde çocuğa sahip olan ebeveynlerin cinsel eğitim hakkında bilgi düzeylerinin incelendiği çalışmada, anne ve babaların büyük çoğunluğunun (%75) çocuklarıyla cinsellik hakkında konuşurken kendilerini rahat hissettikleri görülmüştür. Araştırmanın önemli ve son bulgusunda ise ebeveynlerin cinsel iletişim becerileri ile toplumsal cinsiyet adaleti düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin toplumsal cinsiyet adaleti düzeyinin çocuklarıyla olan cinsel iletişim beceri düzeyini %14 oranında yordadığı görülmektedir. 2014 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmış olan “Türkiye Aile Yapısı Araştırması” sonuçları incelendiğinde, kadınların (%57) ve erkeklerin (%55,7) yarısından fazlasının ev içerisindeki sorumlulukların (yemek, temizlik vb.) ve çocuk bakımının kadının görevi olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Ayrıca çocukların yaşamlarına katılım gösterme ve ev içerisindeki sorumlulukların eşitlikçi bir anlayışla paylaşılma düzeyi ile ebeveynlerin öğrenim düzeyi arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur⁴¹.

Sonuç

Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel iletişim becerileri ile toplumsal cinsiyet adaleti kavramları arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmada, ebeveynlerin öğrenim düzeylerinin, aile birliktelik durumlarının, çalışma durumlarının, sahip oldukları çocuk sayısının, çocuklarının cinsiyetlerinin, çocuklarıyla olan cinsel iletişim becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte ebeveynlerin aile birliktelik durumu, meslekleri, sahip oldukları çocuk sayısı ile toplumsal cinsiyet adaleti düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca ebeveynlerin cinsel iletişim becerileri ile toplumsal cinsiyet adaleti düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

Elde edilen bulgular ışığında araştırmanın sonuçlarına dayanarak şu önerilerde bulunulabilir:

Ebeveynlerin toplumsal cinsiyet adaletleri ile çocuklarıyla cinsel iletişim beceri düzeylerinin öğrenim durumu ile ilişkili olduğu; öğrenim düzeyi yükseldikçe toplumsal cinsiyet adaletleri ve çocuklarıyla cinsel iletişim beceri düzeylerinin arttığı görülmüştür. Bu kapsamda ebeveynlere toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuklarla cinsel konular hakkında konuşurken dikkat edilecek noktalar ile ilgili üniversite ve vakıfların iş birliği ile atölye çalışmaları, eğitimler ve ya seminerler düzenlenebilir.

Kamu kurumlarında çalışmakta olan ebeveynlerin özel sektörde çalışan ve çalışmayan ebeveynlere göre çocuklarıyla cinsel konular hakkında iletişim kurarken kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu nedenle, kamu kuruluşlarında gerçekleştirilmekte olan hizmetiçi eğitimlere, çocuklarla cinsel iletişim konulu eğitimlerin eklenmesi önerilir.

Bu çalışma İstanbul ilinde yaşamakta olan ve 3-15 yaş arasında çocuğu bulunan anne ve babalar ile gerçekleştirilmiştir. Örneklem grubunun sadece İstanbul şehrinde yaşamakta olan ve 3-15 yaş grubu çocuğu bulunan ebeveynleri içermesi çalışmanın kısıtlılıkları arasındadır. Türkiye'nin yedi bölgesinde bulunan farklı illerde ikamet etmekte olan ve bebeklik döneminde çocuğa sahip olan ebeveynlerle daha kapsamlı araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Anne ve babaların kendi ebeveynleri ile olan cinsel iletişim becerileri ve toplumsal cinsiyet adaleti kavramı algıları araştırmacılar tarafından incelenebilir. Aile içerisinde iletişim becerilerinin ve toplumsal cinsiyet adaleti algısının aktarımı değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

1. Anderson J. *Communication Theory: Epistemological Foundations*. New York: Guilford Press; 1996.
2. Taşkın AGN. Çocukların gelişiminde katkıları unutulmuşlar: Babalar. *Eğitime Bakış Dergisi*. 2011;7(20):43.
3. Coolahan K, Mcwayne C, Fantuzzo J, Grim S. Validation of a multidimensional assessment of parenting styles for low-income africanamerican families with preschool children. *Early Childhood Research Quarterly*. 2002;17:356-373.
4. Uludağlı Pekel, N. *Baba-Çocuk Etkileşimi ve Çocuğun Ruh Sağlığı*. Ankara: Başkent Üniversitesi Yayınları; 2009.
5. Lamb M, Lewis C. Fathers' influences on children's development: The evidence from two-parent families. *European Journal of Psychology of Education*. 2003;8:211-228.
6. Allen SM, Daly K. *The Effects of Father Involvement: An Updated Researchsummary of The Evidence*. Guelph, ON: University of Guelph; 2007.

7. Tessier R, Charpak N, Giron M, Crist M, de Calume ZF, Ruiz-Pelaez JG. Kangaroo mother care, home environment and father involvement in the first year of life: A randomized controlled study. *Act Paediatrica*. 2009;98:1444–1450.
8. Sarkadi A, Kristiansson R, Oberklaid F, Bremberg S. Fathers' involvement and children's developmental outcomes: A systematic review of longitudinal studies. *Acta Paediatrica*. 2008;97:153-158.
9. Dubowitz H, Black MM, Cox CE, et al. Father involvement and children's functioning at age 6 years: A multisite study. *Child Maltreatment*. 2001;6:300-309.
10. Çalışandemir F, Bencik S, Artan İ. Çocukların cinsel eğitimi: Geçmişten günümüze bir bakış. *Eğitim ve Bilim*. 2008;33(150):14-27.
11. Çağdaş A, Arı R. Anne-Çocuk İletişim Dili Eğitimi'nin 4-5 yaş çocuklarının sosyal gelişimine olan etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 1999;5:391-407.
12. Zeyneloğlu S. Ankara'da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. [doktora tezi]. Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü;2008.
13. Williams JE, Best L. *Measuring Sex Stereotypes: A Thirty Nation Study*. Beverly Hills: CA: Sage; 1982.
14. Dökmen ZY. *Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi; 2012.
15. Akın A, Demirel S. Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2003;25(4):73-8.
16. Özdemir N. Elektronik kültür bağlamında kültür aktarımı ve nesillerarasılık. İçinde: Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Çalıştayı; Nisan 15-16, 2019; Aydın, Türkiye.
17. Kimberly A, Mahaffy K. The gendering of adolescents' childbearing and educational plans: Reciprocal effects and the influence of social context. *Sex Roles*. 2002;46(11/12):403–417.
18. Büyüköztürk Ş, Kılıç Çakmak E, Akgün ÖE, Karadeniz Ş, Demirel F. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları; 2014.
19. Sönmez V, Alacapınar FG. *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık; 2013.
20. Akın A, Fırat E. Toplumsal cinsiyet adaleti ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. İçinde: VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi; Aralık 13-14, 2019; İstanbul, Türkiye.
21. Artan İ, Ceylan Ş, Adıbatmaz Kurnaz F. Ebeveynler için cinsel iletişim ölçeği: geçerlik ve

güvenirlilik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2020;7(2):136-158.

22. Opara PI, Eke GK, Akani NA. Mothers perception of sexuality education for children. *Nigerian Journal of Medicine*. 2010;19(2):168-72.
23. Ergin A, Bekar T, Aydemir Acar G. Tıp fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ve etkileyen faktörler. *Fırat Tıp Dergisi*. 2019;24(3):122-28.
24. Gui Y. Gender role attitudes and their psychological effects on chinese youth. *Social Behavior and Personality: An International Journal*. 2019;47(5):1-8.
25. Leaper C, Valin D. Predictors of Mexican American mothers' and fathers' attitudes toward gender equality. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*. 1996;18(3):343-355.
26. Işık D. Eğitimli Çalışan Kadının Çalışma Hayatında ve Aile Hayatındaki Ataerkil Örüntülerin Çalışma Algısına Etkisi [yüksek lisans tezi]. İstanbul, Türkiye: Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beykent Üniversitesi; 2019.
27. Gökçay G. Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi [yüksek lisans tezi]. Kars, Türkiye: Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kafkas Üniversitesi; 2018.
28. Aydın M, Bekar EÖ, Gören ŞY, Sungur MA. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2016;16(1):223-242.
29. Altuntaş O, Altınova HH. Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Turkish Studies–International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 2015;10(6):83-100.
30. Erzeybek B. Anne-Babaların Çocuklarını Yetiştirirken Benimsedikleri Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumları [yüksek lisans tezi]. Ankara, Türkiye: Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi; 2015.
31. Amato PR. Research on divorce: continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family*. 2010;650-666.
32. Kreager DA, Richard BF, Cody W, Marin RW. Women's education, marital violence, and divorce: A social exchange perspective. *Journal of Marriage and the Family*. 2013;75(3):565–81.
33. Endendijk JJ, Groeneveld MG, Van Berkel SR, Hallers-Haalboom ET, Mesman J, Bakermans-Kranenburg MJ. Gender stereotypes in the family context: Mothers, fathers, and siblings. *Sex Roles*. 2013;68:577-590.
34. Eliküçük A, Sönmez S. 6 yaş çocuklarının cinsel gelişim ve eğitimiyle ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 2011;25(25):45-62.

35. Tuzcuoğlu S. Aile birimlerinin yapısını tanıma ve aile terapisi. *Öneri Dergisi*. 1994;1(1):154-157.
36. Tuğrul B, Artan İ. Çocukların cinsel eğitimi ile ilgili anne görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2001;20(20):141-9.
37. Eroğlu K, Gölbaşı Z. Cinsel eğitimde ebeveynlerin yeri: Ne yapıyorlar, ne yaşıyorlar? *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2005;8(2):12-21.
38. Baysan MP. 3-6 Yaş Döneminde Çocuklara Sahip Anne Babaların Cinsel Gelişim ve Eğitim Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Tutumları [yüksek lisans tezi]. İstanbul, Türkiye: Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Medipol Üniversitesi; 2020.
39. Ballard SM, Gross KH. Exploring parental perspectives on parent-child sexual communication. *American Journal of Sexuality Education*. 2009;4(1):40-57.
40. Ceylan Ş, Çetin A. Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların cinsel eğitimine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2015;2(3):41-59.
41. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Türkiye Aile Yapısı Araştırması. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813>
Yayınlanma tarihi Nisan 2022.